

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
PL 189
90101 OULU
pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Kunnallisvalitus

17.6.2016

Dnro 0494/2016

Asia Porojen laiduntamisen kieltö kirkonkylän YKR taajama-alueella

Valittaja

Paliskuntain yhdistys
PL 8168, Koskikatu 33 A, 96101 ROVANIEMI
gsm 040 1991066
anne.ollila@paliskunnat.fi
www.paliskunnat.fi

Paliskuntain yhdistyksen säännöt, 1 §: Paliskuntain yhdistyksen kotipaikka on Rovaniemen kaupunki ja yhdistyksen toiminta-alue on poronhoitolain 2 §:ssä tarkoitettu poronhoitoalue.

Päätös johon haetaan muutosta

Hyrnsalmen kunnanhallituksen päätös § 109 Paliskuntain yhdistyksen oikaisuvaatimuksesta kunnanhallituksen päätökseen § 87, jossa Hyrnsalmen kunnanhallitus on päättänyt asettaa voimaan porojen laiduntamiskiellon Kirkonkylän YKR taajama-alueella vuoden 2014 mukaisen määrityksen mukaisesti. Päätös on annettu tiedoksi tavallisella kirjeellä 10.6.2016 ja päätös saapui postitse 13.6.2016.

Vaatimukset

Vaadimme, että Hyrnsalmen kunnanhallituksen tekemä päätös kumotaan lainvastaisena. Hyrnsalmen kunnanhallitus on päätöksellään ylittänyt toimivaltansa. Vaadimme myös kulujen ja vahinkojen korvaamista täysimääräisesti Paliskuntain yhdistykselle ja Hallan paliskunnalle.

OIKAISUVAATIMUS KOSKIEN POROJEN LAIDUNTAMISEN KIELTOA KIRKONKYLÄN YKR TAAJAMA-ALUEELLA

Hyrnsalmen kunnanhallitus on tehnyt 3.5.2016 kokouksessaan seuraavan päätöksen: KH § 87: ” Hyrnsalmen kunnanhallitus päättää asettaa voimaan porojen laiduntamiskiellon Kirkonkylän YKR taa-jama alueelle vuoden 2014 mukaisen määrityksen alueelle karttaliitteen 3 mukaisesti.” (liite 1)

Paliskuntain yhdistys on tehnyt Hyrnsalmen kuntaan oikaisuvaatimuksen ja vaatinut kuntaa kumoamaan tehdyn päätöksen. Hyrnsalmen kunnanhallitus on 7.6.2016 pidetyssä kokouksessaan kohdassa 109 todennut oikaisuvaatimuksen aiheettomaksi ja pitänyt tehdyn päätöksen porojen laidunnuskiellosta voimassa (liite 2).

Paliskuntain yhdistys vaatii Pohjois-Suomen hallinto-oikeutta kumoamaan Hyrnsalmen kunnanhallituksen tekemän päätöksen lainvastaisena. Kunnalla ei ole toimivaltaa rajoittaa poron lakisäateistä vapaata laidunnusoikeutta.

Perustelut

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva porojen vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (poronhoitolaki, PHL 848/1990). Poro on ainoa hyötyeläin, mehiläisen lisäksi, jolla on maanomistuksesta riippumaton vapaa laidunnusoikeus.

Poronhoitolakia sovelletaan poronhoidon harjoittamiseen poronhoitoalueella (PHL 848/1990, 1 §). Poronhoitolain 2 §:ssä määritellään poronhoitoalue. Poronhoitoalue käsittää Lapin maakunnan alueen Kemissä, Keminmaata ja Torniota lukuun ottamatta sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien alueesta Kuusamon, Taivalkosken, Pudasjärven, Suomussalmen ja Hyrnsalmen, Oulusta entisen Yli-lin kunnan alueen ja entisen Ylikiiimingin kunnan alueesta Kiiminkijoen pohjoispuolella olevan alueen, iistä entisen Kuivaniemen kunnan alueen sekä Puolangasta ja Utajärvestä Kiiminkijoen ja seututien 891 (Hyrnsalmi–Puolanka) pohjoispuolella olevat alueet sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2014. (30.12.2014/1428). Poronhoitoa saadaan harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta (PHL 3 §).

Kunnanhallituksella ei ole toimivaltaa rajoittaa poronhoitolain suomaa erityisoikeutta porojen vapaaseen laidunnukseen maanomistussuhteista riippumatta (poronhoito-oikeus). Poronhoitolain 3a § mukaan laidunnusta voidaan rajoittaa ainoastaan metsätaloudesta vastaavan ministeriön toimesta *suojametsäalueella*. Luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaan alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos voi luonnontutkimukseen liittyvästä tai muusta erityisestä syystä rajoittaa porojen laiduntamista *luonnontuistossa*. Ainoa alue koko poronhoitoalueella, missä porojen vapaata laidunnusta on rajoitettu, on Mal-

lan luonnonpuisto Kilpisjärvellä. Järjestyslain (612/2003) 15 §:n ja sen esitöiden mukaan kielletään ratsastamasta tai ajamasta poroa esim. laduilla tai urheilukentällä ellei sitä erikseen sallita. Tämäkään rajoitus ei koske vapaana laiduntavaa poroa.

Vapaasti laiduntavat porot voivat aiheuttaa vahinkoa. Tämän vuoksi poronhoitolaissa ovat omat säädöksensä myös vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta (PHL 6 luku). PHL 31 § mukaan ”Poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse viljelyksille ilman maanomistajan, taikka silloin kun hallintaoikeus kuuluu muulle kuin maanomistajalle, haltijan lupaa eivätkä aiheuta vahinkoa metsänuudistusaloilla oleville taimikoille tai muutoinkaan aiheuta tarpeettomasti vahinkoa maa- tai metsätaloudelle. Muualla kuin saamelaisvaltuuskunnasta annetun asetuksen (824/73) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella poroja on lisäksi hoidettava siten, etteivät ne pääse puutarhoihin, vakinaisten asuntojen pihoihin tai muille erityiseen käyttöön otetuille alueille.”

Porot saavat siten laiduntaa vapaasti myös taajama-alueella lukuun ottamatta laissa lueteltuja poikkeuksia, joista tässä tapauksessa tulee kyseeseen lähinnä vakituisen asutuksen pihapiirit. PHL 34 § mukaan ”Porojen maa- ja metsätaloudelle aiheuttama vahinko samoin kuin porojen 31 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alueella aiheuttama vahinko on korvattava vahinkoa kärsineelle.” Poronhoitolaissa säädetty laidunnuksen rajoitukset ja korvausvelvoitteet on säädetty nimenomaisesti rauhoittamaan poroilta paikallisten asukkaiden yksityisiä pihapiirejä. Valtio, kunnat ja seurakunnat on rajattu kokonaan vahingonkorvausvelvoitteiden ulkopuolelle. Kyseiset säädökset ja hallituksen esityksen sisältö huomioiden taajamaa ei voida pitää poronhoitolain tarkoittamana erityisenä alueena, jossa porojen laidunnus olisi kiellettyä eikä kuntaa toimivaltaisena tahona asettamaan rajoituksia porojen laidunnukselle.

Hyrnsalmen kunnan tekemän laittoman päätöksen kumoaminen on erittäin tarpeellista, sillä se on omiaan aiheuttamaan väärinymmärrystä ja epäselvyyksiä poronhoito-oikeuksia ja rajoituksia koskien kuntalaisten keskuudessa. Laittomien päätösten valmistelun sijaan kunnan olisi suotavaa ohjata voimavaroja tarkoituksenmukaisen yhteistyön kehittämiseksi mahdollisten erimielisyyksien ratkaisussa.

Vaatus

Paliskuntain yhdistys toteaa, että Hyrnsalmen kunnanhallituksen päätös porojen lakisääteisen vapaan laidunnusoikeuden rajoittamisesta on lainvastainen. Kunnalla ei ole valtuuksia rajoittaa porojen vapaata laidunnusoikeutta. Paliskuntain yhdistys vaatii, että Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kumoaa kyseisen Hyrnsalmen kunnanhallituksen päätöksen.

Koska Hyrnsalmen kunnan päätös on tehty tahallisesti, eli ilmiselvän tietoisesti, ilman lakiperusteita tai edes minkäänlaista osoitettua epäselvyyttä laintulkinnasta, Paliskuntain yhdistys vaatii Hyrnsalmen kuntaa korvaamaan laittoman päätöksensä aiheuttamat kustannukset. Paliskuntain yhdistyksen osalta asian käsittely ja valitusten valmistelu taustatöineen on aiheuttanut kuluja 1626,52 € Oikeudenkäyntikulut vaadimme korvaamaan toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Lisäksi Paliskuntain yhdistys vaatii Hyrynsalmen kuntaa korvaamaan prosessin aiheuttamat oikeudenkäyntikulut sekä muut kustannukset ja mahdollisen haitan ja vahingon myös asianosaiselle Hallan paliskunnalle paliskunnan mahdollisesti esittämän korvausvaateen mukaisesti.

Selvitys kustannuksista

Työtuntien kustannus on laskettu kyseisen asian hoitamiseen kirjattujen työtuntien ja palkkakulujen mukaisena ja sitä vaaditaan korvattavaksi Paliskuntain yhdistykselle. Asian selvittely on edellyttänyt kahta matkaa Rovaniemeltä Hyrynsalmelle Hallan paliskuntaan, joiden osalta vaadimme korvattavaksi myös matkakulut. Työtunnit x 24 á 43.73 € = 1049,52 € Matkat 577 € (2 x Rovaniemi-Hyrynsalmi á 497 € (0.43 €/km x 1156 km + 2 x 40 € päiväraha = 80 €). Yhteensä 1626, 52 €

Anne Ollila
toiminnanjohtaja
Paliskuntain yhdistys

Liitteet:

1. Ote pöytäkirjasta KH § 87, 3.5.2016
2. Ote pöytäkirjasta KH § 109, 7.6.2016

ma/alj/ao